

Sławomir Sowiński
Radosław Zenderowski

EUROPA DROGĄ KOŚCIOŁA

Jan Paweł II o Europie i europejskości

OSSOLINEUM

Sławomir
Sowiński
Radosław
Zenderowski

Europa drogą Kościoła

Jan Paweł II
o Europie i europejskości

Wrocław · Warszawa · Kraków
Zakład Narodowy imienia Ossolińskich
Wydawnictwo

Pomysł serii
Edward Malak

Projekt okładki
Anna Pawlak-Sikorska

Redaktor
Ewa Gałyga-Michowska

Skład i łamanie
Katarzyna Ziembowska

© Copyright by Zakład Narodowy imienia Ossolińskich – Wydawnictwo,
Wrocław 2003

e-mail: osso_bn@pwr.wroc.pl, <http://www.ossolineum.pl>

Photographs © Grzegorz Gałazka 2002

Na płycie CD wykorzystano materiały archiwalne produkcji TVP S.A.

Wydanie I
ISBN 83-04-04630-X

Printed in Poland

Druk i oprawa
Rzeszowskie Zakłady Graficzne SA

Spis treści

Czym jest Europa? Kim są Europejczycy? 5

(Radosław Zenderowski)

Narodziny Europy i europejskości 7

Europa jako wynik ewangelizacji i wytrwałego pielgrzymowania 7

Europa jako płodna synteza kultur i tradycji 12

Granice Europy – granice w przestrzeni, granice w kulturze 15

Europejska jedność w różnorodności 22

Europejskość Wschodu – europejskość Zachodu 24

„Dwa płuca” Europy 26

Europa Środkowa jako miejsce szczególne na mapie Europy 30

Patroni Europy 35

Dwa oblicza Europy: zjednoczenie i nowe podziały 55

(Radosław Zenderowski)

Europa pogrążona w kryzysie 55

Gdzie szukać źródeł kryzysu? 58

Specyfika współczesnego kryzysu Europy 60

Kryzys Europy – kryzysem chrześcijaństwa 65

Co staje na drodze do pełnej jedności? 67

Stare i nowe bariery zjednoczenia 67

Papież recenzentem i uczestnikiem integracji w Europie 76

Skandal podziałów wewnątrz chrześcijaństwa 87

Polityczne areopagi zjednoczonej Europy 102

(Sławomir Sowiński)

Metoda polityczna „ojców założycieli” 103

Polityczne areopagi współczesności 106

Ku integracji bardziej solidarnej 110

Ku integracji pogłębionej 114

Drogi i bezdroża europejskiej polityki 118

Polityka, wartości i ideologia 122

Sprostac trudnym wyzwaniom integracji 127

Europejskie dobro wspólne 133

Być chrześcijańskim politykiem w jednoczącej się Europie 141

Polska w zjednoczonej Europie 162

(Sławomir Sowiński)

W Europie zawsze byliśmy 163

Suwerenna Polska w zjednoczonej Europie 165

Tożsamość kulturowa Polski w procesie integracji europejskiej 169

Wkład polskiej kultury w budowę zjednoczonej Europy 170

Jan Paweł II o Europie i europejskości 189

(aneks)

Akt Europejski, Santiago de Compostela, 9 listopada 1982 190

Przemówienie do grupy katolickich parlamentarzystów europejskich,

Rzym, 10 listopada 1983 195

Przemówienie podczas wizyty w siedzibie Europejskiej Wspólnoty

Gospodarczej, Luksemburg, 15 maja 1985 200

Przemówienie w siedzibie Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej,

Bruksela, 20 maja 1985 205

Przemówienie podczas audiencji dla Komitetu Zgromadzenia

Parlamentarnego Rady Europy do Stosunków z Parlamentami

Krajowymi, Rzym, 17 marca 1988 213

Przemówienie do Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy, Strasburg,

8 października 1988 216

- Przemówienie w Parlamencie Europejskim, Strasburg,
11 października 1988 224
- Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego, Rzym, 13 stycznia 1990 230
- Przemówienie do uczestników zebrania konsultacyjnego przed specjalnym
zgromadzeniem Synodu Biskupów poświęconym Europie, Rzym,
5 czerwca 1990 235
- Przemówienie na forum rektorów uniwersytetów europejskich, Rzym,
19 kwietnia 1991 244
- Homilia w czasie Mszy świętej odprawionej na lotnisku aeroklubu,
Wrocław, 7 czerwca 1991 250
- Przemówienie do członków Rady Konferencji Episkopatów Europy
(CCEE), Rzym, 16 kwietnia 1993 256
- Przemówienie przed Bramą Brandenburską, Berlin, 23 czerwca 1996 261
- Przemówienie do grupy chrześcijańskich deputowanych do Parlamentu
Europejskiego, Rzym, 6 marca 1997 265
- Przemówienie do grupy parlamentarzystów austriackich, Rzym,
23 marca 1997 268
- Homilia z okazji tysięcznej rocznicy śmierci św. Wojciecha, Gniezno,
3 czerwca 1997 271
- Przemówienie do prezydentów siedmiu państw Europy Środkowej,
Gniezno, 3 czerwca 1997 278
- Homilia podczas kanonizacji bł. Jadwigi królowej, Kraków,
8 czerwca 1997 280
- Przemówienie do trzeciej grupy biskupów polskich podczas wizyty
ad limina Apostolorum, Rzym, 14 lutego 1998 286
- Przemówienie w Parlamencie Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa,
11 czerwca 1999 295
- Przemówienie podczas składania listów uwierzytelniających
przez Ambasador Polski przy Stolicy Apostolskiej Hannę Suchocką,
Watykan, 3 grudnia 2001 302
- Przemówienie papieskie do korpusu dyplomatycznego akredytowanego
przy Stolicy Apostolskiej, Rzym, 10 stycznia 2002 305

Literatura 311

Spis map 314

Spis ilustracji 315